
December 2012

Förverkande av domännamn – en ny möjlighet för bekämpande av upphovsrättsintrång?

För första gången har svensk domstol prövat om ett domännamn är sådan egendom som kan förverkas i enlighet med bestämmelserna i upphovsrättslagen. Frågan prövades i ett mål om brott mot upphovsrättslagen där tingsrätten beslutade att förverka den tilltalades nyttjanderätt till domänen www.p2ptv.se (Halmstads tingsrätts mål nr B 2672-11). Domen har nu överklagats till Hovrätten för Västra Sverige som har att ta ställning till bland annat frågan om förverkande av domännamnet. I avvaktan på hovrättens avgörande redogör associate Fredrik Gustafsson och associate Sofia Karlsson i Delphis TMT/Intellectual Property grupp för tingsrättens dom och det nya intressanta perspektivet på begreppet förverkande.

Förverkande av hjälpmedel vid upphovsrättsbrott

Enligt 7 kap. 53 a § andra stycket upphovsrättslagen (URL) får egendom som har använts som hjälpmedel vid brott förverkas om det behövs för att förebygga brott (preventivt syfte) eller om det annars finns särskilda skäl (repressivt syfte).

Vid en bedömning av om egendom som har använts som hjälpmedel ska förverkas för att förebygga brott ska, enligt förarbetena till 53 a § URL, hänsyn tas till om egendomen har en utpräglad egenskap av hjälpmedel för brottet. Vidare kan beaktas omständigheterna kring brottet och vilken roll som egendomen har haft. Beträffande bedömningen av om det annars finns särskilda skäl att förverka egendomen avses främst att det skulle framstå som stötande om gärningsmannen fick behålla egendomen. Sådana särskilda skäl kan aktualiseras exempelvis avseende egendom som kanske inte typiskt sett är att anse som ett hjälpmedel men som i det särskilda fallet haft betydelse vid ett brotts utförande.

53 a § URL har tillkommit efter beslut av Europeiska unionens råd (Rådets rambeslut 2005/212/RIF av den 24 februari 2005 om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott). Rambeslutet är av s.k. minimikaraktär, vilket innebär att medlemstaterna är skyldiga att anta lagstiftning som minst motsvarar beslutets krav. Detta innebär bland annat att varje medlemsstat måste vidta de åtgärder som är nödvändiga för att helt eller delvis kunna förverka hjälpmedel som härrör från vissa brottsliga gärningar.

Rambeslutet definierar vissa centrala begrepp. Särskilt intressant i detta sammanhang är definitionerna av begreppen egendom respektive hjälpmedel:

December 2012
Förverkande av domännamn – en ny möjlighet för bekämpande av upphovsrättsintrång?

Egendom: all slags egendom, materiell eller immateriell, lös eller fast egendom, samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådan egendom.

Hjälpmedel: all slags egendom som på något sätt, helt eller delvis, använts eller varit avsedd att användas för att begå brottslig gärning eller brottsliga gärningar.

Hjälpmedel kan i stort sett vara all slags egendom som har använts i samband med att ett brott har kommit till stånd. Det kan vara såväl apparater, skriftliga handlingar och redskap som datorer, fototeknisk utrustning och datorprogram.

Halmstads tingsrätts dom i mål nr B 2672-11**Bakgrund**

I målet hade den tilltalade registrerat domännamnet www.p2ptv.se hos .SE Stiftelsen för Internetinfrastruktur. Förkortningen "p2p" står för "peer to peer", en teknik som bland annat möjliggör fildelning mellan användare. Tekniken som sådan är inte olaglig men aktualiseras ofta vid upphovsrättsbrott på internet. Via domänen hade den tilltalade i målet lagt ut länkar till livesändningar av ishockey- och fotbollsmatcher tillhörande C More Entertainment AB (C More). Sedan C More polisanmält innehavaren av domänen väcktes åtal för brott mot upphovsrättslagen alternativt medhjälp därtill. I åtalet yrkades vidare att den tilltalades nyttjanderätt eller annan typ av rätt till domänen skulle förverkas såsom hjälpmedel vid brott enligt 53 a § URL. Den tilltalade förnekade brott och bestred yrkandet om förverkande.

Tingsrättens bedömning i frågan om förverkande av domännamnet

Tingsrätten anförde att ett avtal om registrering av ett domännamn ger sökande, i utbyte mot betalning av registreringsavgift, en rätt att nyttja domännamnet. Sökanden har vidare genom registreringen en rätt att erbjuda internetanvändare tillgång till domännamnet samt en rätt att överlåta nyttjanderätten till detsamma till tredje part mot ersättning. Ett domännamn eller en registrering av ett domännamn har således, oavsett utformning, ett ekonomiskt värde vilket i vissa fall kan vara mycket betydande. Mot bakgrund av detta drog tingsrätten slutsatsen att en registrering av ett domännamn är att anse som en nyttjanderätt till en egendom som enligt definitionen i rambeslutet om förverkande kan förverkas.

Därefter gick tingsrätten vidare med att konstatera att nyttjanderätten till domännamnet har använts som ett avgörande hjälpmedel vid det aktuella upphovsrättsbrottet. Med beaktande av att domännamnet innehåller begreppet "p2p" och utifrån webbplatsens innehåll ansåg tingsrätten dessutom att det var uppenbart att domännamnet hade skapats i syfte att utgöra ett hjälpmedel vid upphovsrättsbrott. Tingsrätten fann därför att den tilltalades nyttjanderätt till domännamnet skulle förverkas, dels för att förebygga brott och dels för att det skulle framstå som stötande om den tilltalade fick behålla nyttjanderätten till domännamnet.

December 2012**Förverkande av domännamn – en ny möjlighet för bekämpande av upphovsrättsintrång?**

Kommentar

Det centrala i tingsrättens avgörande är uttalandet att ett domännamn är en egendom som kan förverkas. Såsom tingsrätten också framhåller i sina domskäl råder det delad mening om detta i doktrin. Det har bland annat framförts att ett domännamn har karaktären av en adress och inte kan anses utgöra en egendom. Mot detta argument kan dock framhållas rambeslutets mycket vida definition av begreppet egendom som tingsrätten också hänvisar till i sin bedömning. Tingsrättens resonemang är särskilt intressant eftersom det är första gången svensk domstol prövar om ett domännamn utgör egendom. Med hänsyn till frågans vikt och dess betydelse för framtida fall hade det varit önskvärt med ett än mer detaljerat resonemang i denna del. Det är exempelvis något oklart vilken betydelse det ska fästas vid att ett domännamn innehas med nyttjanderätt och inte äganderätt samt betydelsen av ett domännamns ekonomiska värde. Domen öppnar även upp för en del andra intressanta frågor för framtida fall såsom vilken betydelse domännamnets innehåll har (exempelvis om domännamnet som sådant antyder om brottslig verksamhet). Likaså hur det ska bedömas om domännamnet har skapats i syfte att begå brott och vilken betydelse omfattningen av den brottsliga verksamheten har.

Domen har överklagats till Hovrätten för Västra Sverige och i avvaktan på hovrättens beslut är det ännu osäkert om nyttjanderätten till ett domännamn verkligen kan förverkas. En sak är dock säker, skulle avgörandet stå fast så öppnar det upp för nya möjligheter att bekämpa upphovsrättsintrång på internet. Vi kommer noga följa rättsutvecklingen på området och ser fram emot att få återkomma efter hovrättens avgörande.

Sofia Karlsson,
Associate

Fredrik Gustafsson,
Associate